

La primera expedició mundial de persones amb discapacitat, *Pol Sud sense límits*, Obra Social "la Caixa", torna a Barcelona

El retorn del Pol Sud, la conquesta d'un somni

- El dia 20 de gener de 2009, a les 21.30 h, hora espanyola, els cinc integrants de l'expedició *Pol Sud sense límits*. Obra Social "la Caixa" van arribar al Pol Sud geogràfic. Per primer cop en la història, un grup de persones amb diferents discapacitats físiques i sensorials van aconseguir arribar a la latitud més austral del planeta esquiant amb els seus propis mitjans i sense cap mena d'ajut extern.
- Al llarg de tota l'expedició, els esportistes discapacitats Jesús Noriega, Xavier Valbuena i Eric Villalón, acompanyats pels guies Ramón Larramendi i Ignacio Oficialdegui, van haver de treballar en equip per aconseguir superar les condicions meteorològiques extremes característiques del continent antàrtic. Gestionar adequadament les situacions imprevistes va constituir la dificultat més gran.
- El motiu principal d'aquesta aventura esportiva, científica i personal va ser demostrar la capacitat de les persones amb discapacitat i, a més, fer una campanya científica única al món, ja que per primer cop s'han anat prenent mostres durant els 250 km del continent austral recorreguts per arribar al Pol Sud geogràfic.
- *Pol Sud sense límits*. Obra Social "la Caixa" és una iniciativa que ha comtat amb la col·laboració de l'Àrea d'Integració Social i el Departament de Medi Ambient de l'Obra Social "la Caixa".

Barcelona, 31 de gener de 2009. Elisa Duran, directora general adjunta de la Fundació "la Caixa"; Jorge Wagensberg i Xavier Bertolín, directors de l'Àrea de Medi Ambient i Ciència de la Fundació "la Caixa" han rebut als expedicionaris de

Pol Sud sense límits. Obra Social "la Caixa": **Jesús Noriega** (sense una mà des que va néixer), **Xavier Valbuena** (amputat femoral) i **Eric Villalón** (amb un 5 % de visió) han explicat avui les seves vivències durant els 12 dies que ha durat la travessia fins a arribar al Pol Sud geogràfic i demostrar d'aquesta manera la capacitat de les persones amb discapacitat. Els primers dies, Eric Villalón, expedicionari amb deficiència visual, no es va trobar bé, amb molts vòmits, sense poder ingerir aliments i en un estat de gran debilitat. Això va fer que l'equip s'hagués d'adaptar a la nova situació i van haver d'escurçar la durada de la marxa efectiva diària prevista durant aquesta primera fase de l'expedició. El mateix Eric explica com se sentia:

«Vaig arribar a plantejar als meus companys la possibilitat de demanar una evacuació i abandonar el grup si la meva indisposició podia fer perillar l'objectiu de l'expedició. Ells s'hi van negar rotundament i, a partir d'aquest moment, vaig haver d'optimitzar tots els meus recursos energètics per aconseguir acabar cada jornada. Per sort, amb els dies, en vaig anar sentint més fort, i tot va quedar en una anècdota; però, en aquells moments, vaig pensar que no podia ser un llast per als altres expedicionaris.»

Amb l'Eric ja gairebé del tot restablert, l'equip va aconseguir fer les 7 hores efectives de marxa diària previstes inicialment. Durant aquestes jornades, el sol no es va amagar mai per sota de l'horitzó i va girar ininterrompudament al voltant dels expedicionaris. Malgrat les 24 hores de radiació solar, les temperatures es van mantenir sempre per sota dels 25 °C sota zero, i els últims dies van arribar als 35 °C sota zero. Per sort, el vent no va ser mai tan intens per impedir la marxa, per bé que gairebé cada dia van tenir un vent de cara d'entre 10 i 20 km/h, suficient per fer baixar la sensació tèrmica (el *wind chill* en terminologia anglosaxona) fins als 45 °C sota zero.

Condicions extremes

En aquestes condicions extremes, la més mínima distracció pot comportar una congelació. Malgrat això, els expedicionaris van aconseguir evitar lesions importants, i només cap al final de l'expedició el Xavier va patir algunes congelacions lleus a la cara i al monyó.

Xavier Valbuena, expedicionari amputat femoral arran d'un accident de motocicleta que va tenir fa vuit anys, algun dia va arribar fins al límit de l'esgotament, i els companys d'equip el van haver d'ajudar a transportar la càrrega.

En paraules del mateix Xavier Valbuena:

«A través de la indisposició inicial de l'Eric, i de les meves pròpies debilitats al llarg del camí, vaig aprendre en pocs dies una cosa molt important: és molt més fàcil ajudar els altres que deixar que t'ajudin. Tanmateix, per garantir l'èxit d'una expedició com aquesta, és tan important la primera cosa com la segona. Durant aquests dies, hem estat capaços d'ajudar un

company quan ho necessitava, però també d'empassar-nos el nostre propi orgull quan les forces ens fallaven i érem nosaltres qui necessitàvem ajuda. En realitat, considero que tots dos gestos —ajudar i deixar-se ajudar— són manifestacions altruistes, perquè anteposen el bé de l'equip a qualsevol altre factor secundari, com pot ser el mateix cansament o un mal entès sentit del sacrifici.»

Esperit d'equip

L'equip de l'expedició, reforçat per la convivència diària dels seus integrants en una única i petita tenda, amb el pas dels dies va anar guanyant confiança en les seves possibilitats, i durant la segona part del viatge es van llançar a la conquesta del Pol Sud, i van augmentar cada dia els kilòmetres recorreguts (uns 16 km diaris com a mitjana).

L'Eric, tot i que té un 5 % de la capacitat visual considerada «normal», va poder guiar la resta de l'equip durant els seus torns corresponents, com qualsevol altre expedicionari. S'ajudava amb un compàs magnètic degudament corregit, que es col·locava a pocs centímetres de la cara.

El treball d'investigació protèsic dut a terme amb el Xavier va dur al desenvolupament de la «pròtesi polar», que va demostrar sobre el terreny glaçat la seva extraordinària fiabilitat. Realment no hi va haver cap problema en aquest sentit, ni amb l'encaix de la pròtesi, ni amb el mecanisme i la tècnica que permetia al Xavier d'avançar amb els esquís.

L'adaptació que va fer Jesús Noriega, nascut sense la mà dreta, a partir d'un guant manufacturat que li permetia ancorar un bastó d'esquí al seu monyó, va funcionar perfectament, amb la qual cosa va poder dur a terme una marxa simètrica i harmònica, pràcticament perfecta.

Per fi, el 20 de gener, l'equip va arribar al Pol Sud. D'aquesta manera van culminar un llarg viatge emocional iniciat fa més d'un any i mig.

Jesús Noriega ens explica les seves sensacions en un moment tan intens:

«Realment, les últimes tres hores van transcórrer com en un somni. Quan vam arribar al mateix Pol Sud, inevitablement l'emoció es va desbordar. Mentre ens abraçàvem amb força, ens brillaven els ulls, si no és que ploràvem obertament. Va ser sens dubte un moment màgic en què totes les nostres debilitats i incerteses d'aquells dies van desaparèixer i ens vam sentir animats per una força superior. Malgrat el cansament acumulat, en aquell moment ens sentíem capaços de tot. I immediatament vam recordar totes les persones que havíem deixat enrere, però sense el treball i el suport de les quals no hauríem aconseguit mai el nostre objectiu: les nostres famílies, el nostre equip a Barcelona, els col·laboradors, els amics i, en general, els milers de persones de diferents llocs del planeta que s'han

emocionat amb el nostre projecte durant aquest últim any i mig; tots van arribar al Pol Sud dins els nostres cors.»

Per veure i baixar la notícia completa i els recursos gràfics:

http://premsa.lacaixa.es/obrasocial/view_object.html?obj=816,c,4731

Si voleu més informació:

Irene Roch, Àrea de Comunicació de l'Obra Social "la Caixa" – Tel.: 93 404 60 27 / 669 45 70 94

Jesús Arroyo, Àrea de Comunicació de l'Obra Social "la Caixa" – Tel.: 629 79 12 96